

הערכת שיעורי הערכת שיעורי חינוך תעבורתי

גיאוקרטוגרפיה בהנהלת:

פרופסור אבי דגני

ד"ר רינה דגני

המחקר נערך עבור:

הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים

יוני 2007

Information Strategy & Solutions

התלמידים בכל בתי הספר התיכוניים בישראל בכיתה י"א משתתפים בשיעור לחינוך תעבורתי במימון משרד התחבורה.
בנקודת הזמן הנוכחית מעוניין משרד התחבורה והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים לבחון את אופן העברת שיעורי התעבורה בבתי הספר והתמורות הנתפסות של השיעור בעיני התלמידים.

במסגרת המחקר נבדקו גם הנושאים הבאים :

- סדירות שיעורי התעבורה
- רמת הנוכחות בשיעור
- בדיקת הנוכחות בשיעור
- מועד העברת השיעור
- בחינת המורה לחינוך תעבורתי ומידת ההערכה אליו
- מידת הבנת שיעורי התעבורה ומידת העניין מהם
- בחינת השינוי התנהגותי כתוצאה משיעורי התעבורה
- הצעות לשיפור שיעורי תעבורה

המחקר נערך במהלך המחצית הראשונה של יוני 2007 באמצעות סקר ייעודי טלפוני בקרב 400 בני נוער, בגילאי 17 ומעלה, אשר למדו לימודי תעבורה בבית הספר בשנתיים האחרונות.

טווח השגיאה הסטטיסטית המרבית, בנסיבות דגימה זו, הינו $\pm 4.0\%$, ברמת מובהקות סטטיסטית של 95%.

• בכל המקומות הרלוונטיים הממצאים הוצגו בפילוח לפי סדירות השיעורים, שעות העברת השיעור, והאזור הגיאוגרפי.

עיקרי הממצאים

ממצאים עיקריים

תיאור המדגם: המדגם כלל 37% תלמידים בעלי רישיון נהיגה, 16% תלמידים אשר לומדים עכשיו נהיגה, 12% תלמידים אשר עברו את בחינות התיאוריה ו-35% תלמידים שטרם התחילו ללמוד נהיגה.

סדירות שיעורי התעבורה: רק 60% משיעורי התעבורה התקיימו באופן סדיר.

רמת הנוכחות בשיעור: בשליש משיעורי התעבורה הייתה נוכחות גבוהה, בשליש – נמוכה ובשליש – מעורבת.

בדיקת הנוכחות בשיעור: רק מחצית מהתלמידים מדווחים על הקפדה גבוהה בבדיקת הנוכחות בשיעורים.

שעות העברת השיעור: 17% משיעורי התעבורה התקיימו בשעה הראשונה ללימודים, ו-45% מהשיעורים התקיימו באמצע היום. 30% מכלל השיעורים התקיימו בשעה האחרונה ללימודים.

ממצאים עיקריים - המשך

המורה לחינוך תעבורתי: רק מחצית משיעורי התעבורה הועברו ע"י מורה לחינוך תעבורתי. חמישית מהם – ע"י מורה למקצועות אחרים. כשני שלישי מהתלמידים (65%) העריכו במידה רבה עד רבה מאוד את המורה שהעביר להם את שיעורי החינוך התעבורתי.

הבנת שיעורי התעבורה ומידת העניין מהם: למעלה ממחצית מהתלמידים (56%) מדווחים ששיעורי התעבורה הועברו בצורה טובה שהייתה מובנת להם, ורק 40% מהתלמידים מדווחים ששיעורי התעבורה היו מעניינים להם.

שינוי התנהגותי כתוצאה משיעורי התעבורה: כאשר נשאלו באופן בלתי נעזר, 42% מהתלמידים דווחו כי התנהגותם בכבישים השתנתה בעקבות שיעורי החינוך התעבורתי, ואף חמישית מהם מקפידים יותר על חגירת חגורות בטיחות. כאשר נשאלו בצורה נעזרת, התלמידים העריכו את תרומת שיעורי התעבורה בפרמטרים הספציפיים בצורה בינונית. כמחצית מהתלמידים ציינו שבעקבות השיעורים הם מקפידים יותר על קביעת נהג תורן, על חגורות בטיחות, חצייה באור ירוק ושמירה על המהירות המותרת. 43% מהתלמידים הפיקו מהשיעורים יכולת לקבלת החלטות נכונות יותר בתור נהג או כנוסע וכן יכולת להתמודד עם לחץ חברתי המופעל עליהם על ידי חבריהם הצעירים.

הצעות לשיפור שיעורי תעבורה: שני שלישים מהתלמידים מציעים לבצע שינויים בשיעורי התעבורה, ובראשם – שינוי שיטת הלימוד.

ממצאים עיקריים - המשך

שיעורי התעבורה – לפי אזורים:

סדירות השיעור - בחיפה והצפון השיעורים התקיימו בצורה הסדירה ביותר, ואילו באזור ת"א – בצורה סדירה פחות באופן יחסי.

מועד העברת השיעור - באזור ת"א כמחצית מהשיעורים התקיימו בשעה האחרונה ללימודים לעומת אזור חיפה – שמרבית השיעורים התקיימו בשיעור הראשון או במהלך יום הלימודים.

הערכת המורה לתעבורה - בירושלים והדרום, ואזור ראשל"צ והסביבה, זכו המורים להערכה הגבוהה ביותר, ובאזור ת"א – להערכה נמוכה יותר, באופן יחסי.

שיעורי התעבורה – לפי מידת סדירות השיעור:

מידת הנוכחות בשיעור - ככל שהשיעורים התקיימו בצורה סדירה יותר, כך הנוכחות בהם הייתה גבוהה יותר, כלומר כאשר השיעור סדיר – המחויבות לו עולה, ויש פחות אפשרות להיעדר ממנו.

הקפדה על נוכחות בשיעורים - ככל שסדירות השיעורים הייתה נמוכה, כך גם ההקפדה של המורים על הנוכחות הייתה נמוכה יותר.

הבנת שיעורי התעבורה - ככל שהשיעורים התקיימו בצורה סדירה יותר, כך עלתה רמת ההבנה מהשיעור, כלומר – הרצף של השיעורים הנו גורם חשוב בהבנת החומר הנלמד.

ממצאים עיקריים - המשך

שיעורי התעבורה – לפי מועד הלימוד:

כאשר השיעורים התקיימו בתחילת היום, מידת העניין בהם הייתה גבוהה יותר, כלומר – שיבוץ שיעור התעבורה בתחילת היום, הנו גורם משפיע על מידת העניין שמגלים התלמידים.

שיעורי התעבורה – לפי סטאטוס לימודי נהיגה:

שינוי התנהגותי כתוצאה משיעורי התעבורה (בדיקה נעזרת) – בהשוואה בין תלמידים שלומדים נהיגה, תלמידים בעלי רישיון, תלמידים שטרם התחילו ללמוד נהיגה ותלמידים שלומדים תיאוריה, עולה כי התלמידים בעלי רישיון הנהיגה, העריכו את תרומת שיעורי התעבורה בפרמטרים הספציפיים בצורה נמוכה יותר, באופן יחסי.

מן הסקר עולה כי, שמירה על סדירות השיעורים הנה חיונית לשם השגת המטרות - כאשר בית הספר משדר רצינות בנוגע לשיעורי התעבורה; משבץ אותם במערכת במהלך היום ולא בסופו, מקיים את השיעורים באופן רציף ללא ביטולים ומקפיד על נוכחות גבוהה בדומה לשיעורי לימוד אחרים. הרי שגם רמת המחויבות של התלמידים עולה. יתרה מזאת, רצף השיעורים הנו גורם חשוב בהבנת החומר הנלמד ועל מידת העניין שמגלים התלמידים.

על אף שרק מחצית משיעורי התעבורה הועברו ע"י מורה לחינוך תעבורתי, ישנה הערכה רבה אל המורה שהעביר את השיעורים, כלומר מורה מיוחד לחינוך תעבורתי אינו מחויב המציאות.

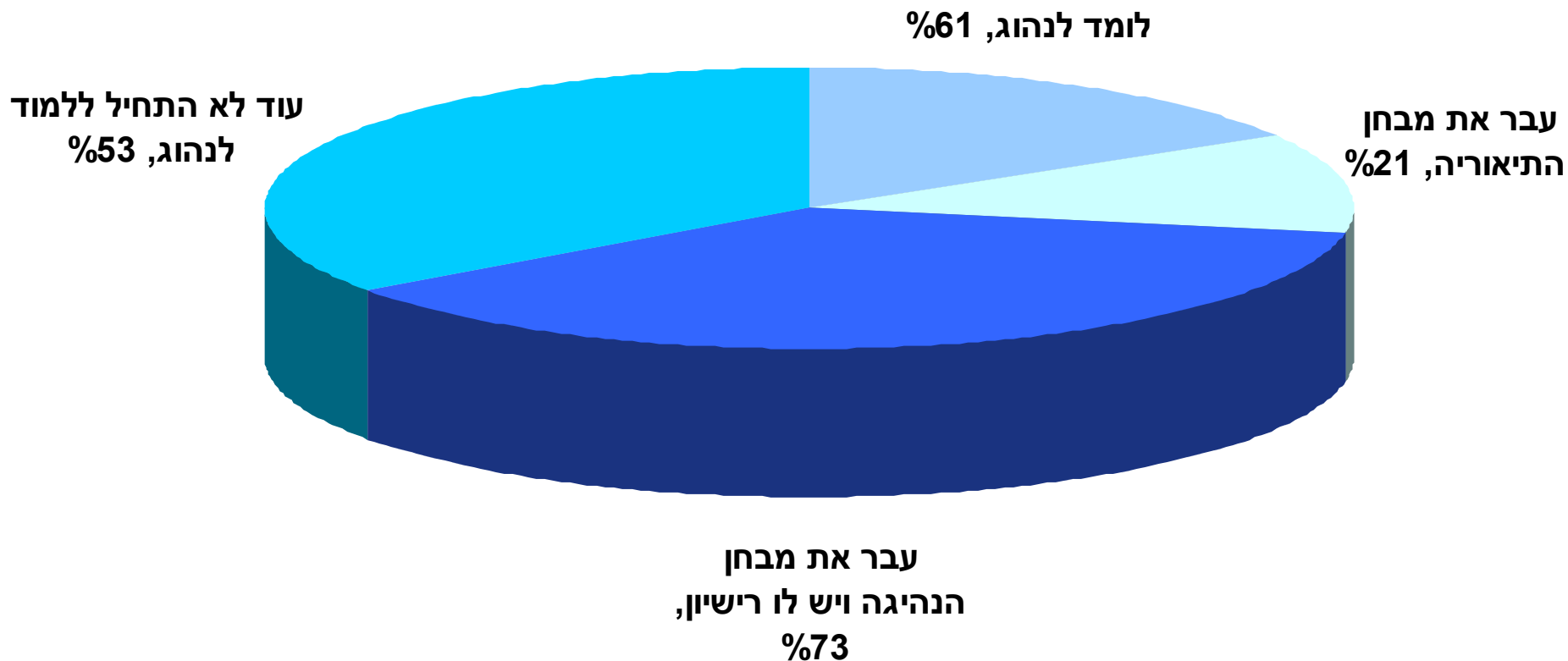
שיעורי החינוך התעבורתי מביאים לשינוי התנהגותי בכבישים, כמחצית מהתלמידים ציינו שבעקבות השיעורים הם מקפידים יותר על קביעת נהג תורן, על חגורות בטיחות, חצייה באור ירוק ושמירה על המהירות המותרת. אולם, יחד עם זאת התלמידים מציעים לבצע שינויים בשיעורי התעבורה, ובעיקר את שיטת הלימוד.

יש לשים לב לשיעורים המתקיימים באזור ת"א והמרכז – שם סדירות השיעורים נמוכה יותר, השיעורים מתקיימים בהם יותר בסוף היום, ומידת ההערכה למורה היא הנמוכה ביותר.

פירטוט הממצאים

אמור לי לגבי לימוד נהיגה, איזה מהמשפטים הבאים מתאר אותך הכי נכון ?

65% מהמרוויינים נמצאים באחד מהשלבים של לימוד נהיגה. ל-37% מהתלמידים יש רישיון נהיגה, 16% מהם לומדים כעת נהיגה ו-12% עברו את מבחן התיאוריה.

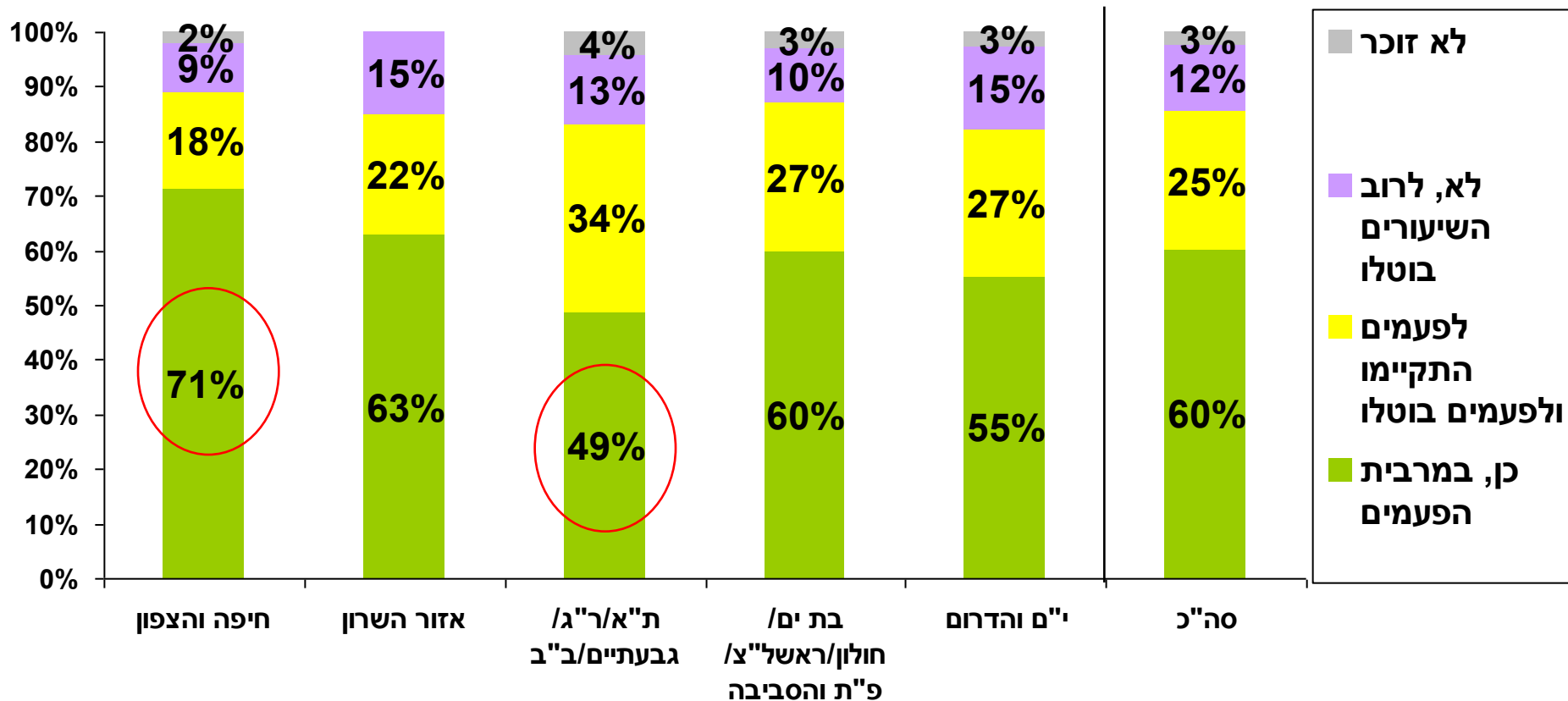
חינוך תעבורתי

משתנים פיזיים

- סדירות השיעורים
- רמת הנוכחות בשיעור
- בדיקת הנוכחות בשיעור
- מועד העברת השיעור

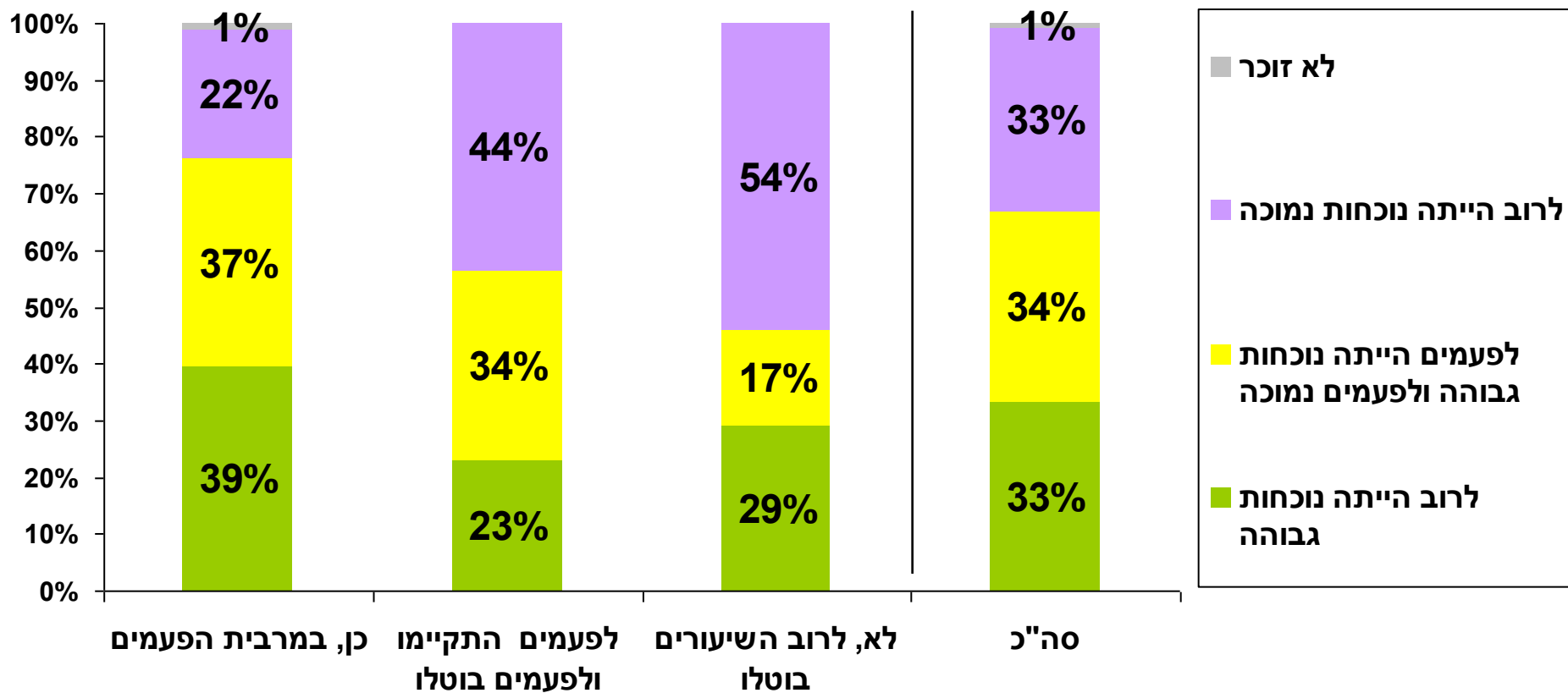
האם שיעורים אלו התקיימו באופן סדיר וקבוע, כלומר לפי התכנית במערכת השעות ?

באופן כללי רק 60% משיעורי התעבורה התקיימו באופן סדיר וקבוע. נראה כי, באזור חיפה והצפון השיעורים התקיימו בצורה הסדירה ביותר, ואילו באזור ת"א – בצורה סדירה פחות.

מה הייתה רמת הנוכחות של התלמידים בשיעורים של חינוך תעבורתי?

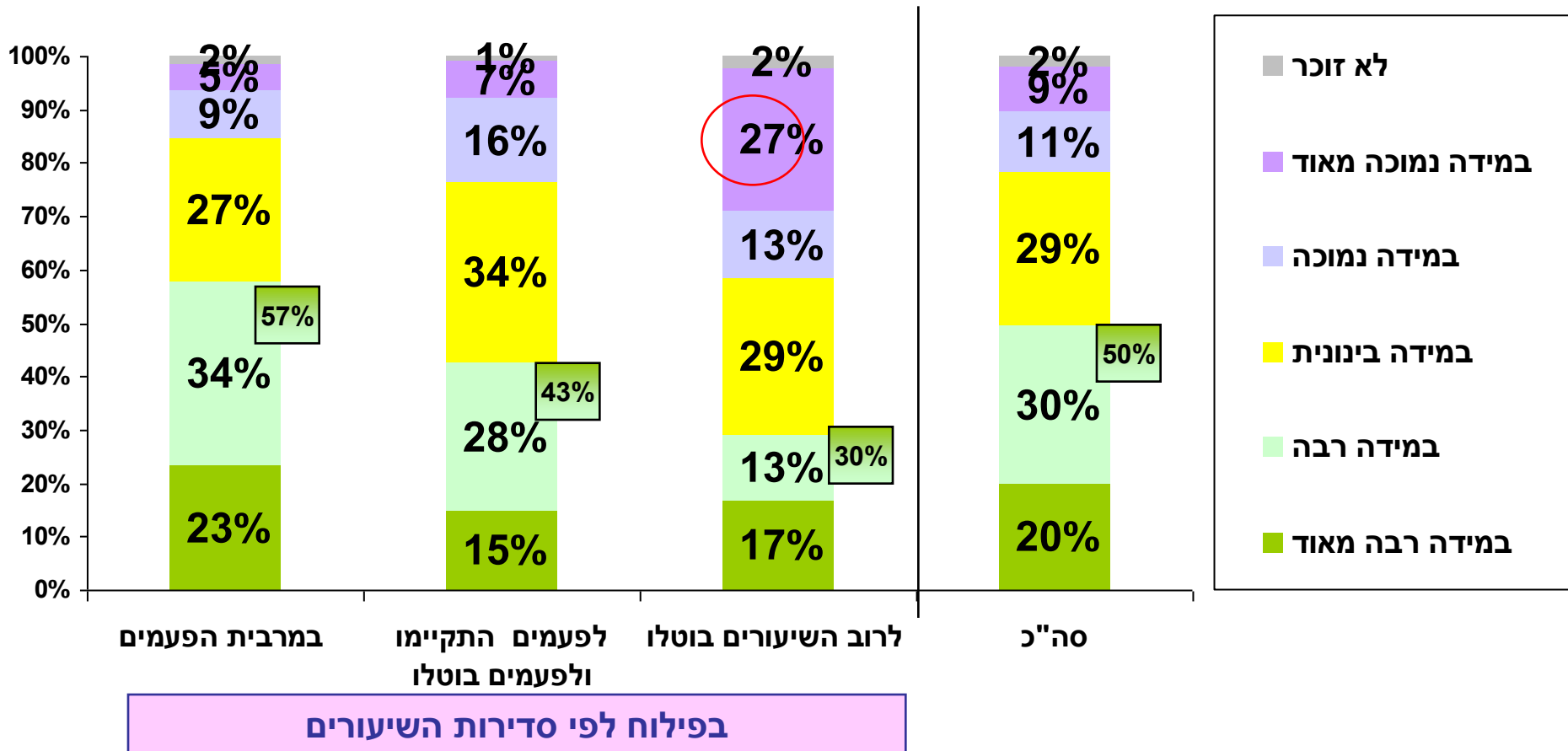

בפילוח לפי סדירות השיעורים

רק בשליש משיעורי התעבורה הייתה נוכחות גבוהה. ככל שהשיעורים התקיימו בצורה סדירה יותר, כך הייתה פחות נוכחות התלמידים הייתה גבוהה יותר. כלומר כאשר בית הספר שידר רצינות והשיעורים התקיימו בצורה סדירה כך גם מחויבות התלמידים לשיעור הייתה גבוהה יותר.

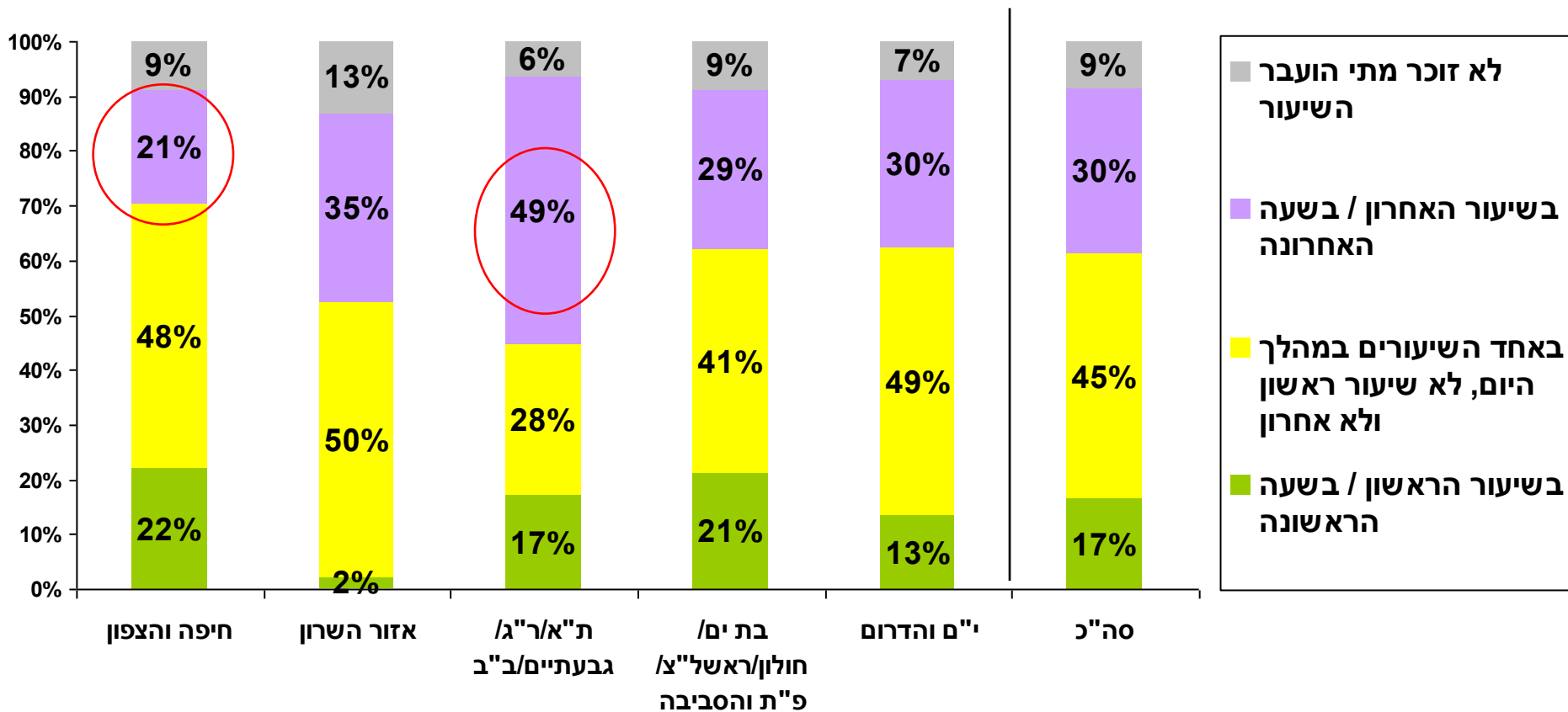
באיזו מידה הייתה הקפדה של בית הספר והמורה לחינוך תעבורתי על נוכחות בשיעור ?

חמישית מהתלמידים מדווחים על הקפדה גבוהה מאוד על הנוכחות בשיעורי תעבורה, ובסה"כ מחצית מהתלמידים מדווחים על הקפדה גבוהה בבדיקת הנוכחות. ככל שסדירות השיעורים הייתה נמוכה, כך ההקפדה על הנוכחות הייתה נמוכה יותר.

האם זכור לך באיזה שיעור או שעה במהלך היום, הועבר השיעור בחינוך תעבורתי ?

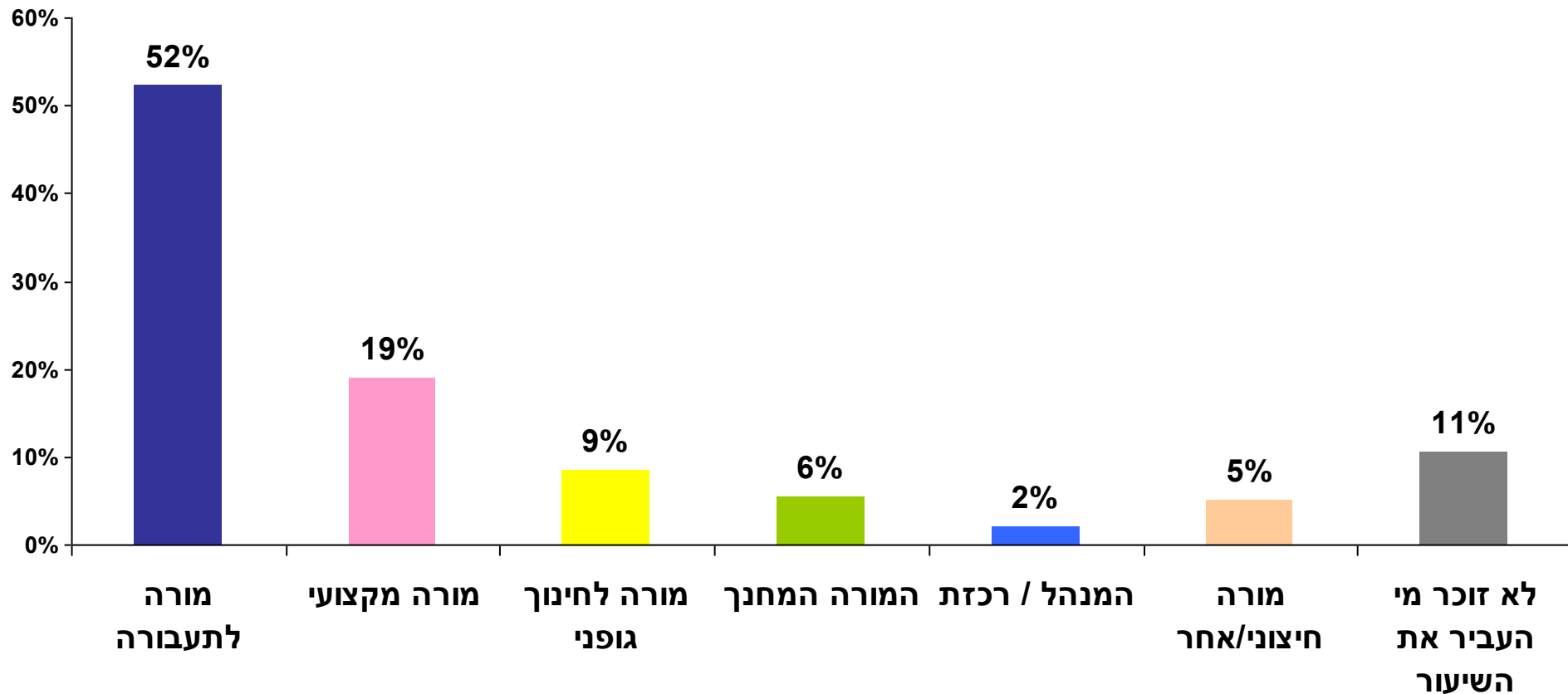
30% מכלל שיעורי חינוך תעבורתי התקיימו בשעה האחרונה ללימודים. באזור ת"א כמחצית מהשיעורים התקיימו בשעה האחרונה ללימודים ואילו באזור חיפה - רק כחמישית.

חינוך תעבורתי משתנים איכותיים

- המורה לחינוך תעבורתי ומידת ההערכה אליו
- הבנת שיעורי התעבורה ומידת העניין מהם
- השינוי התנהגותי כתוצאה משיעורי התעבורה

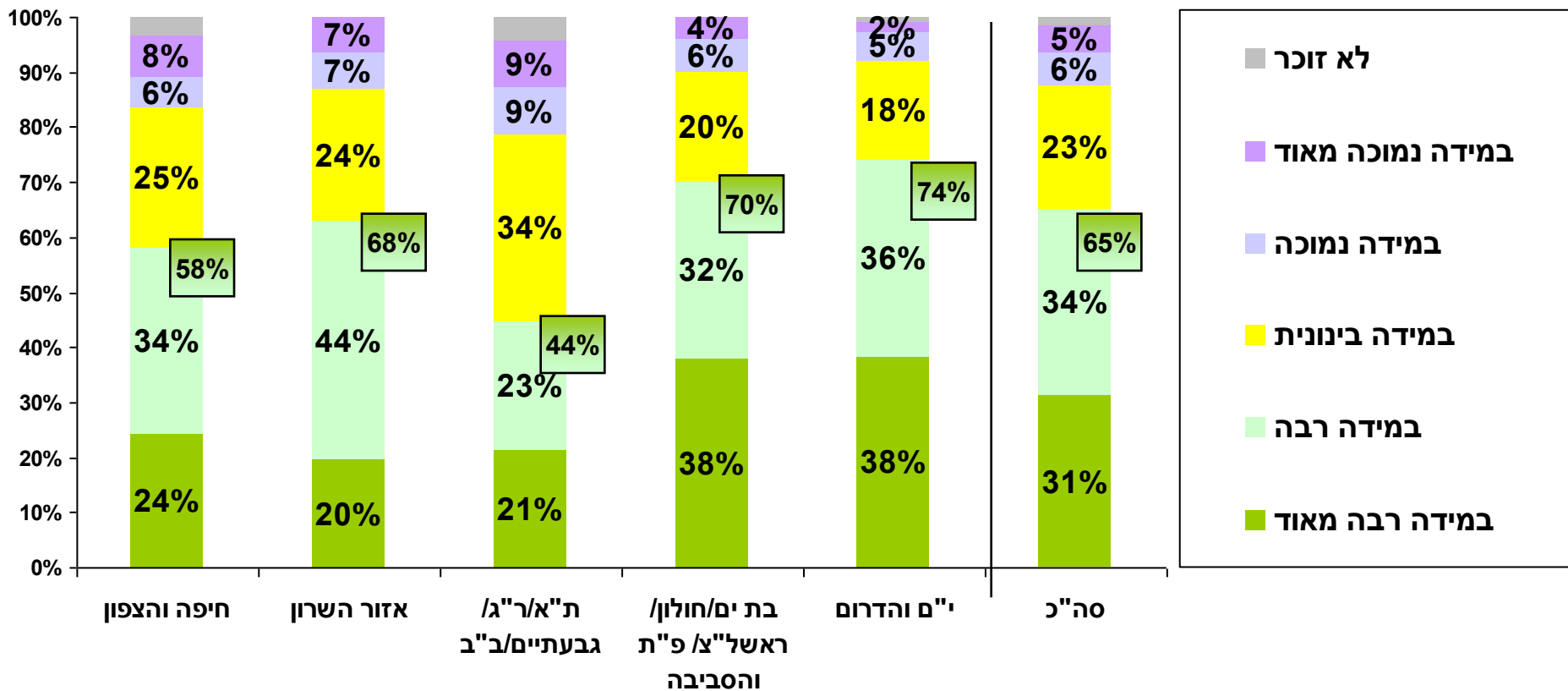
האם המורה לחינוך תעבורתי היה מורה למקצוע נוסף?

רק מחצית משיעורי החינוך התעבורתי הועברו ע"י מורה לחינוך תעבורתי. בכל המקרים האחרים השיעורים הועברו ע"י מורים למקצועות אחרים.

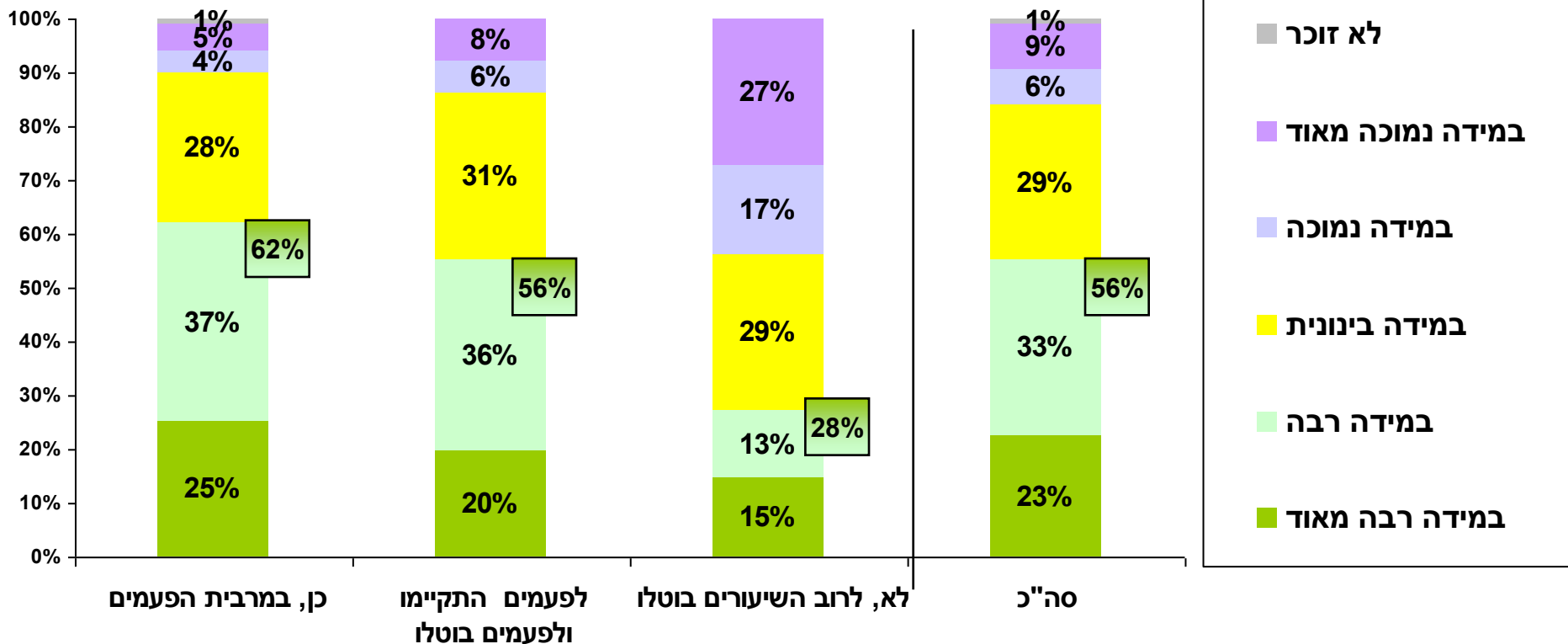
באיזו מידה הערכת את המורה לחינוך תעבורתי?

כשני שליש מהתלמידים העריכו במידה רבה עד רבה מאוד את המורה שהעביר להם את שיעורי החינוך התעבורתי. בירושלים והדרום, ואזור ראש"ל/צ"פ"ת והסביבה, זכו המורים להערכה הגבוהה ביותר, ובאזור ת"א – להערכה נמוכה יותר, באופן יחסי.

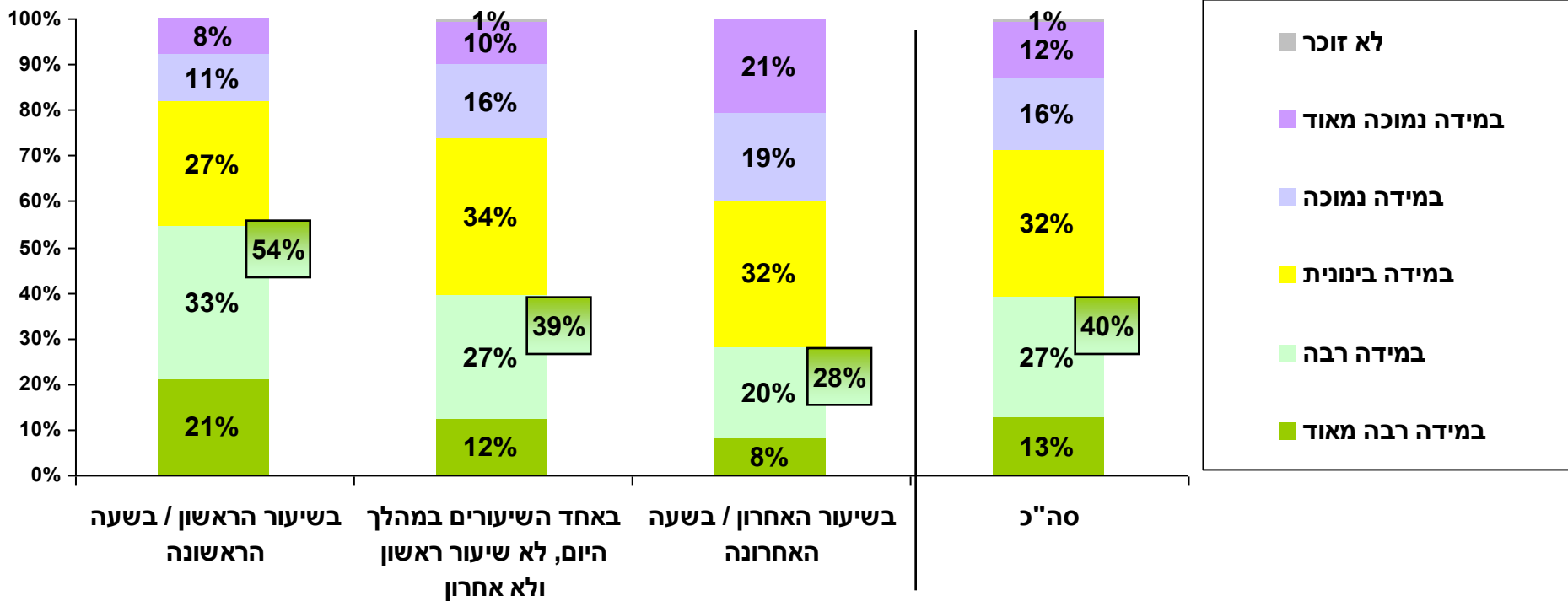
באיזו מידה השיעורים בחינוך תעבורתי הועברו בצורה טובה ומובנת לך?

בפילוח לפי סדירות השיעורים

למעלה ממחצית מהתלמידים מדווחים ששיעורי התעבורה הועברו בצורה טובה שהייתה מובנת להם. ככל שהשיעורים התקיימו בצורה סדירה יותר, כך עלתה רמת ההבנה מהשיעור, כלומר – הרצף של השיעורים הנו גורם חשוב בהבנת החומר הנלמד.

באיזו מידה השיעורים בחינוך תעבורתי היו מעניינים עבורך ?

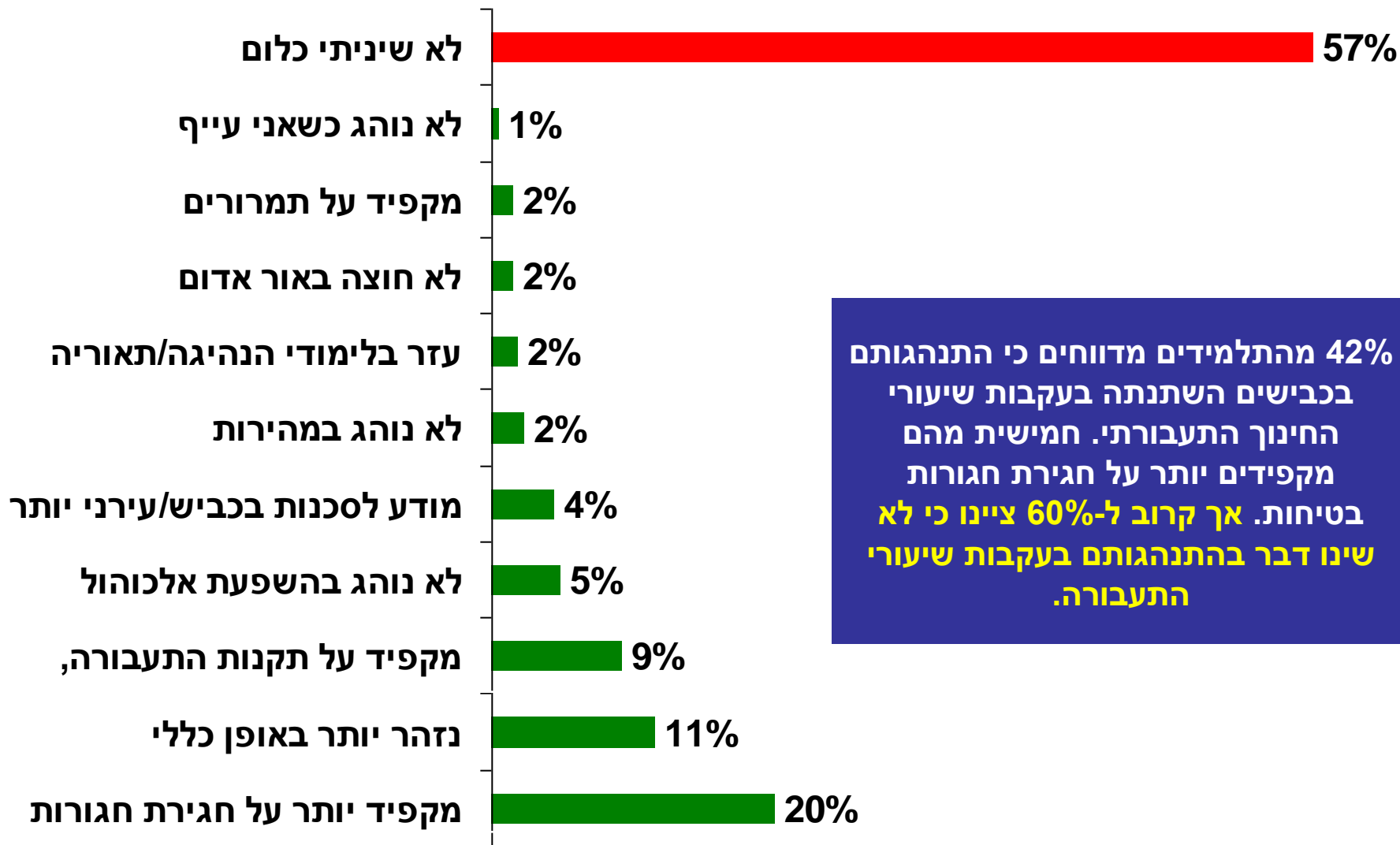

בפילוח לפי מועד השיעור

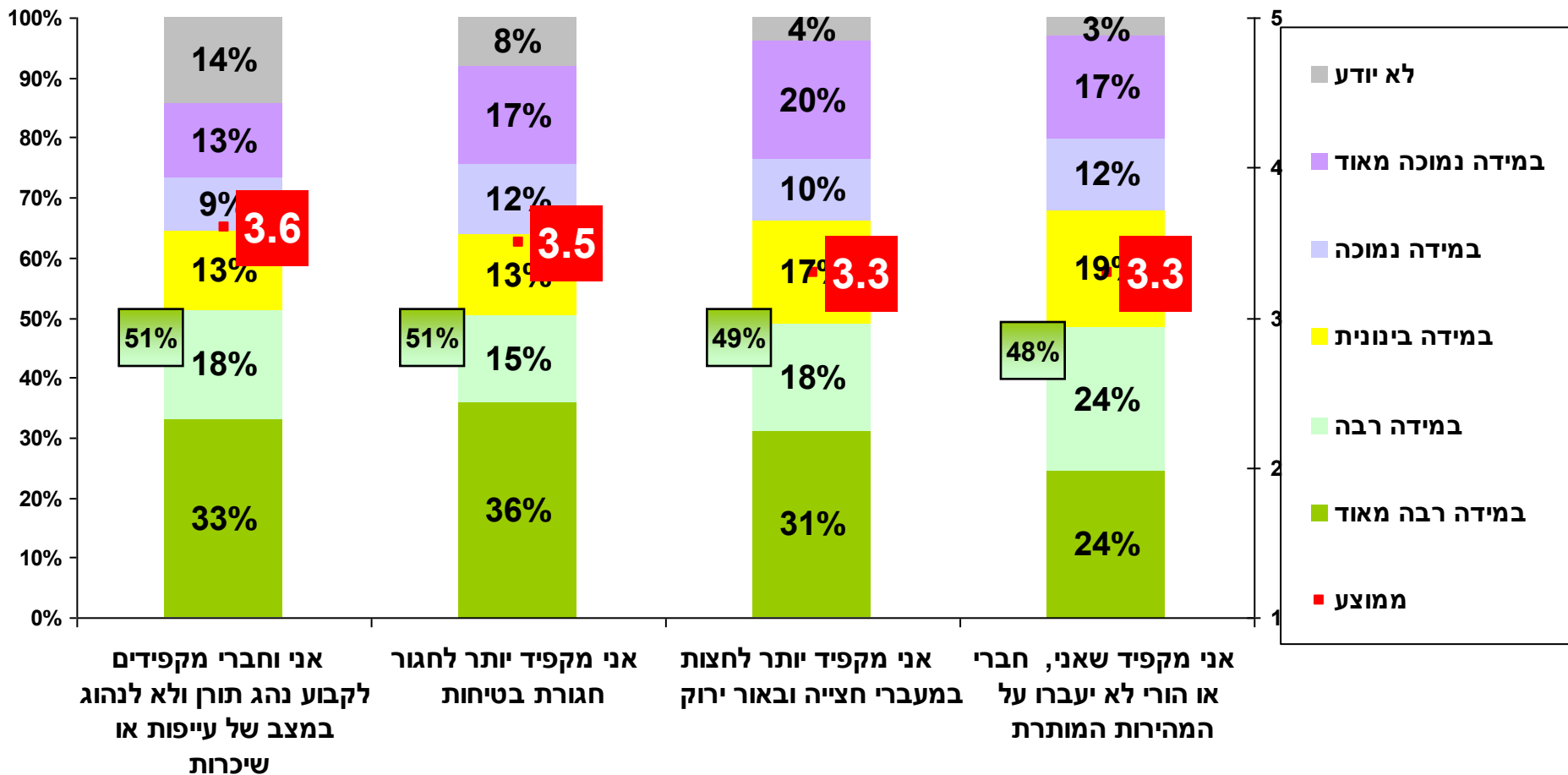
רק 40% מהתלמידים מדווחים ששיעורי התעבורה הועברו בצורה טובה שהייתה מעניינת עבורם. כאשר השיעורים התקיימו בתחילת היום, מידת העניין בהם הייתה גבוהה יותר, כלומר – שיבוץ שיעור התעבורה בתחילת היום, הנו גורם משפיע על מידת העניין שמגלים התלמידים.

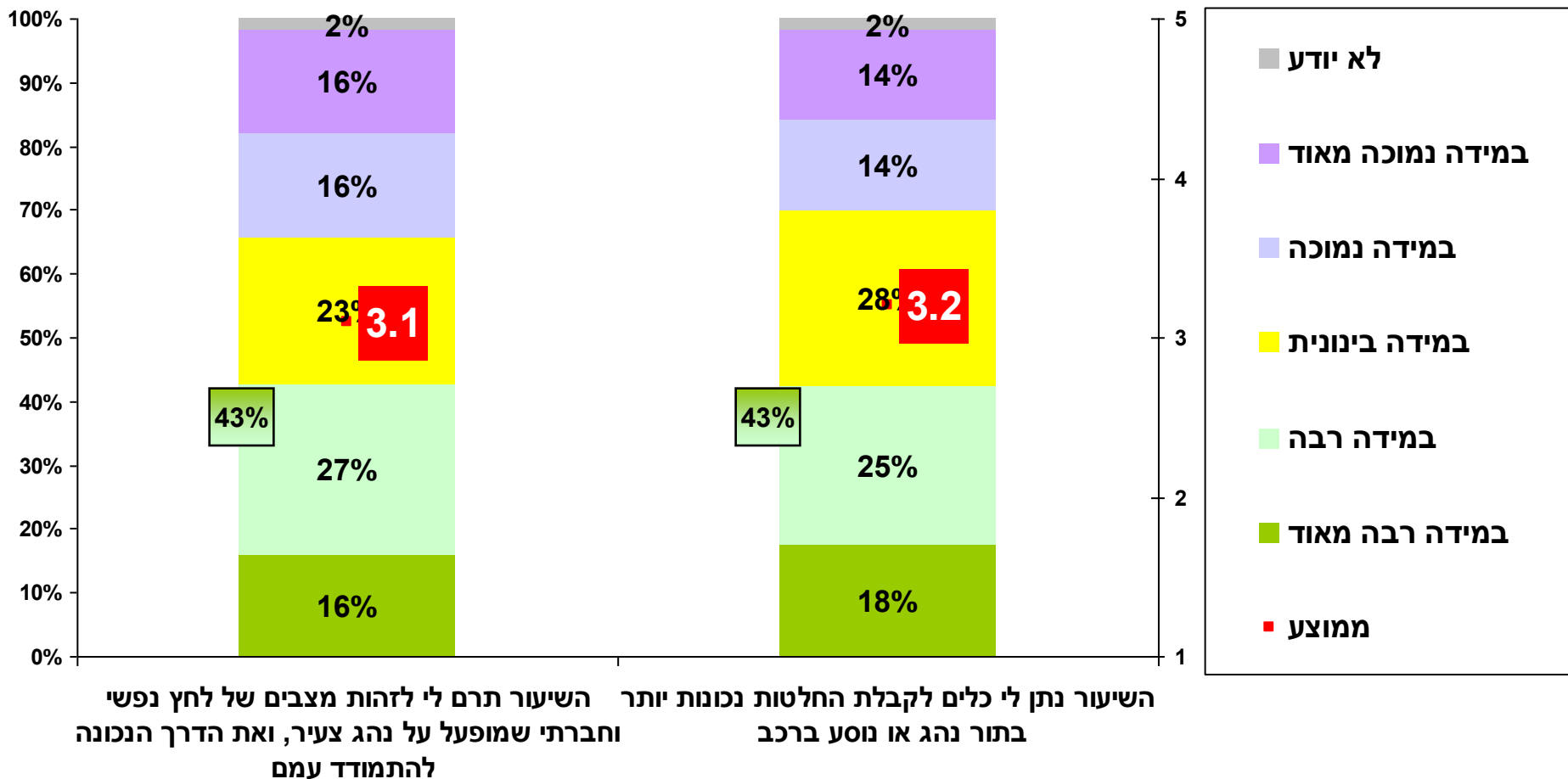
באיזה תחומים שינית את התנהגותך בכבישים בעקבות החינוך התעבורתי?

42% מהתלמידים מדווחים כי התנהגותם בכבישים השתנתה בעקבות שיעורי החינוך התעבורתי. חמישית מהם מקפידים יותר על חגירת חגורות בטיחות. אך קרוב ל-60% ציינו כי לא שינו דבר בהתנהגותם בעקבות שיעורי התעבורה.

בסך הכל, התלמידים מעריכים את תרומת שיעורי התעבורה בצורה בינונית. כמחצית מהתלמידים ציינו שבעקבות השיעורים הם מקפידים יותר על קביעת נהג תורן, על חגורות בטיחות, חצייה באור ירוק ושמירה על המהירות המותרת.

על פי תפיסת התלמידים את שיעורי התעבורה נראה כי, 43% מהתלמידים הפיקו מהשיעורים יכולת לקבלת החלטות נכונות יותר בתור נהג או כנוסע וכן יכולת להתמודד עם לחץ חברתי המופעל עליהם על ידי חבריהם הצעירים.

<u>השוואה בין ממוצעים</u>	בשיעור האחרון / בשעה האחרונה	באחד השיעורים במהלך היום	בשיעור הראשון / בשעה הראשונה
השיעור נתן לי כלים לקבלת החלטות נכונות יותר בתור נהג או נוסע ברכב	2.8	3.3	3.4
בעקבות השיעור אני מקפיד יותר לחגור חגורת בטיחות	3.2	3.5	3.6
השיעור תרם לי לזהות מצבים של לחץ נפשי וחברתי שמופעל על נהג צעיר, ואת הדרך הנכונה להתמודד עמם	2.8	3.3	3.2
בעקבות השיעור אני וחברי מקפידים לקבוע נהג תורן ולא לנהוג במצב של עייפות או שיכרות	3.2	3.7	3.7
בעקבות השיעור אני מקפיד יותר לחצות במעברי חצייה ובאור ירוק	3.1	3.4	3.5
בעקבות השיעור אני מקפיד שאני, חברי או הורי לא יעברו על המהירות המותרת	3.0	3.3	3.6

השוואה בין ממוצעים	לא, לרוב השיעורים בוטלו	לפעמים השיעורים התקיימו ולפעמים בוטלו	כן, במרבית הפעמים
השיעור נתן לי כלים לקבלת החלטות נכונות יותר בתור נהג או נוסע ברכב	2.7	3.2	3.3
בעקבות השיעור אני מקפיד יותר לחגור חגורת בטיחות	2.7	3.5	3.6
השיעור תרם לי לזהות מצבים של לחץ נפשי וחברתי שמופעל על נהג צעיר, ואת הדרך הנכונה להתמודד עמם	2.5	3.3	3.1
בעקבות השיעור אני וחברי מקפידים לקבוע נהג תורן ולא לנהוג במצב של עייפות או שיכרות	2.9	4.0	3.6
בעקבות השיעור אני מקפיד יותר לחצות במעברי חצייה ובאור ירוק	2.9	3.6	3.3
בעקבות השיעור אני מקפיד שאני, חברי או הורי לא יעברו על המהירות המותרת	2.7	3.5	3.3

לומד נהיגה	עבר את מבחן התיאוריה	עבר את מבחן הנהיגה ויש לו רישיון	טרם התחיל ללמוד לנהוג	<u>השוואה בין ממוצעים</u>
3.1	3.2	3.0	3.4	השיעור נתן לי כלים לקבלת החלטות נכונות יותר בתור נהג או נוסע ברכב
3.7	3.2	3.3	3.5	בעקבות השיעור אני מקפיד יותר לחגור חגורת בטיחות
3.0	3.3	2.9	3.2	השיעור תרם לי לזהות מצבים של לחץ נפשי וחברתי שמופעל על נהג צעיר, ואת הדרך הנכונה להתמודד עמם
3.8	3.5	3.5	3.6	בעקבות השיעור אני וחברי מקפידים לקבוע נהג תורן ולא לנהוג במצב של עייפות או שיכרות
3.6	3.5	3.1	3.4	בעקבות השיעור אני מקפיד יותר לחצות במעברי חצייה ובאור ירוק
3.4	3.3	3.0	3.5	בעקבות השיעור אני מקפיד שאני, חברי או הורי לא יעברו על המהירות המותרת

מה לפי דעתך צריך לשנות בשיעורי התעבורה?

שני שלישים מהתלמידים מציעים לבצע שינויים בשיעורי התעבורה, ובראשם – שינוי שיטת הלימוד.

קבוצת גיאוקרטוגרפיה

Geocartography Knowledge Group

אסטרטגיה של מידע

Information Strategy

Geo-Marketing מחקרי שוק ודעת קהל
Strategy, Opinion & Marketing Research
מחקר כמותי ואיכותי - קבוצות מיקוד, ראיונות עומק

Geo-SMART חישובי צפי ופוטנציאל שוק
Feasibility & Market Potential Analysis

Geo-iT iS מערכות מידע ופתרונות עתירי מידע
Information Technology & Solutions

Geo-Medic מחקרי תרופות ורפואה
Pharmaceutical & Applied Medical Research

Geo-Sensor מחקרי טעימה ופיתוח מוצרים
Product Development & sensory Tests

GEOCARTOGRAPHY - Knowledge Breeding Success לדעת כדי

גיאוקרטוגרפיה: רח' קהילת ונציה 8, נאות אפקה, תל-אביב טל': 03-7682222, פקס: 03-7682223
research@geocartography.com